

**IRKÇILIK VE HOŞGÖRÜSÜZLÜĞE KARŞI
AVRUPA KOMISYONU**

**2 NO.LU ECRI
GENEL POLİTİKA TAVSİYE KARARI :**

**ULUSAL DÜZEYDE İRKÇILIK,
YABANCI DÜŞMANLIĞI, ANTİSEMITİZM
VE HOŞGÖRÜSÜZLÜKE MÜCADELE
KONUSUNDA UZMANLIK ORGANLARI**

Strasburg, 13 haziran 1997

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Web sitemizi ziyaret edin: www.coe.int/ecri

İrkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI),

Avrupa Konseyi'ne üye devletler Devlet ve Hükümet Başkanları'nın 8-9 Ekim 1993 tarihlerinde Viyana'da yaptıkları Zirve Toplantısı'nda kararlaştırılan Beyanname metnini hatırlayarak,

Söz konusu Beyanname çerçevesinde tesbit edilen, ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadeleye ilişkin hareket programında, üye Devletler'e yönelik tavsiyeler düzenlemeyi de içeren görev ve yetkilerle mücehhez İrkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe karşı Avrupa Komisyonu'nun kurulması için Bakanlar Komitesi'ne çağrıda bulunulduğunu hatırlayarak,

Birleşmiş Milletler Genel Kurul'unun İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunmasına İlişkin Milli Kuruluşlar hakkındaki 20 Aralık 1993 tarih, 48/134 sayılı kararını dikkate alarak,

Keza, 7-9 Ekim 1991 tarihlerinde Paris'te yapılan İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunması'na ilişkin Milli Kuruluşlar Birinci Uluslararası Toplantısı'nda belirlenen ve "Paris İlkeleri" olarak bilinen temel ilkeleri dikkate alarak,

7-9 Kasım 1994 tarihlerinde Strazburg'da ve 20-22 Ocak 1997 tarihlerinde Kopenhag'da yapılan İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunması'na ilişkin Milli Kuruluşlar Birinci ve İkinci Avrupa Toplantıları'nda alınan değişik kararları hatırlayarak,

Bakanlar Komitesi'nin Obudsman müessesesi ile ilgili R (85) 13 sayılı tavsiye kararını dikkate alarak,

İnsan Hakları Komitesi'nin (IHK), Bağımsız nitelikte Milli İnsan Hakları Kuruluşları'nın tesis edilmesi ile ilgili olarak yapmış olduğu çalışmayı keza dikkate alarak,

İrkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadelenin temel insan haklarının geliştirilmesi ve korunması konusunun ayrılmaz bir parçasını teşkil ettiğini vurgulayarak,

ECRI'ın, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ndeki ayrımcılık yasağına ilişkin hükmün (14. Madde) takviye edilmesine yönelik olarak yapmış olduğu öneriyi hatırlayarak,

Herkesin, ırk, renk, dil, din, milli ya da etnik köken farklılığına dayalı ayrımcılığa ya da bu alanlardaki yasaların uygulanması sonucunda dolaylı olarak meydana gelebilecek ayrımcılığa karşı korunması gerektiğine kuvvetle kani olarak,

İrkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadeleye yönelik mevzuat ve politikaların eksiksiz olarak uygulanması doğrultusundaki tedbirlere en ileri derecede öncelik verilmesi gerektiğine kani olarak,

İrkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlüğe karşı etkin bir stratejinin, büyük ölçüde, kamuoyunun bilinçlendirilmesi, bilgilendirilmesi ve eğitime ve de aynı zamanda azınlık topluluklara mensup kişilerin haklarının teşvik edilmesi ve korunmasına bağlı olduğunu anımsayarak,

Ulusal düzeyde ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadeleye ilişkin uzmanlık organlarının, muhtelif şekillerde, bu alanda alınan tedbirler bütününe etkinliğinin artırılmasına ve de milli mercilere bilgi ve görüş sağlanmasına somut katkılarda bulunabileceğine kani olarak,

Bazı üye Devletler'de bu tür uzmanlık organlarının halihazırda kurulmuş ve faaliyet göstermekte olmasını memnuniyetle karşılayarak,

Bu tür organlara ilişkin örgütlenme şeklinin üye Devlet'lerin kendi şartları dairesinde değişkenlik arzedebileceğini ve de bu organların genel olarak insan hakları alanında daha geniş kapsamlı hedefler güden bir kuruluşun bünyesinde örgütlenmelerinin mümkün olduğu hususunu kabul ederek,

Hükümetlerin uzmanlık organlarına bilgi temin etmelerine, bu organlar tarafından ulaşılabılır durumda bulunmalarına ve de görev alanları ile ilgili konularda bu organların bilgisine başvurmalarına keza gerek bulunduğunu kabul ederek,

aşağıda yazılı hususları üye devletlerin hükümetlerine tavsiye eder :

1. Halihazırda, ulusal düzeyde ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadele amacıyla kurulmuş bir uzmanlık organı bulunmadığı takdirde bu tür bir organ oluşturulması imkanını dikkatle incelemek;
2. Bu konunun araştırılmasında, işbu tavsiye kararının ekinde yer alan ana ilkeleri esas almak ve bu ilkelerde ulusal düzeyde tartışılmak üzere sunulmuş seçenekler bulunduğu ölçüde bunlardan esinlenmek suretiyle bu ilkelerden yararlanmak.

2 No.lu ECRI Genel Politika Tavsiye Kararı'na Ek

Ulusal düzeyde ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadeleye yönelik uzmanlık organlarına ilişkin ana ilkeler

Kısım A: Uzmanlık organlarının kuruluşuna ilişkin yasal düzenlemeler

Ilke No. 1

Görev ve Yetkiye ilişkin esaslar

1. Uzmanlık organlarının haiz olacağı görev ve yetkilere ilişkin esaslar anayasal bir metinde veya diğer bir yasa metninde açıkça gösterilmelidir.
2. Uzmanlık organlarının görev ve yetkilerine ilişkin esaslarda bu organların ne şekilde oluşturulacağı, görev alanları, yasal yetkileri, sorumlulukları ve mali kaynakları belirlenmelidir.

Kısım B: Uzmanlık organlarına ilişkin alternatif örgütlenme şekilleri

Ilke No. 2

1. Kuruldukları ülkelerdeki hukuki ve idari gelenekler doğrultusunda uzmanlık organları değişik şekiller alabilir.
2. Yukarıdaki ilkelerde belirtilen görev ve işlevler, değişik şekiller arzedeabilecek organlar tarafından, örneğin, ırksal eşitlik için milli komisyonlar, etnik ayrımcılığa karşı ombudsman kuruluşları, ırkçılıkla mücadele ve fırsat eşitliğini geliştirme merkezleri/büroları ya da genel olarak insan hakları alanında daha geniş amaçlar güden kuruluşlar da dahil olmak üzere diğer şekillerde örgütlenebilecek organlar tarafından yerine getirilmelidir.

Kısım C: Uzmanlık Organlarının görev ve sorumlulukları

Ilke No. 3

Kuruldukları ülkedeki şartlar, hukuk ve uygulamaya bağlı olmak kaydıyla, uzman merciler aşağıda belirtilen görev ve sorumlulukların mümkün olduğu kadar çoğuna sahip olmalıdır:

- a. Başlangıç bölümünde belirtilen çeşitli şekillerdeki ayrımcılığın bertaraf edilmesine yönelik olarak çalışmak; fırsat eşitliğini ve toplum içindeki tüm farklı topluluklara mensup kişiler arasında iyi ilişkiler bulunmasını teşvik etmek;

- b. Irkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadele amacıyla bağlantıları açısından hukuki mevzuat ile idari işlemlerin içerik ve sonuçlarını takip etmek ve gerektiği takdirde bu tür mevzuatın tadil edilmesi için önerilerde bulunmak;
- c. Yasama ve yürütmeden sorumlu yetkililere ilgili alanlardaki mevzuat ve uygulamanın iyileştirilmesi amacıyla görüş bildirmek;
- d. Mağdurların mahkemeler ve kuruluşlar önündeki haklarının teminat altına alınmasını sağlamaya yönelik olarak, adli yardım da dahil olmak üzere, yardım temin etmek;
- e. İlgili ülkenin hukuk kurallarına bağlı olarak, uygun görülen hallerde ve zamanlarda mahkemelere veya diğer adli mercilere başvurmak;
- f. Belli konularla ilgili başvuru ve şikayetlere bakmak ve bunları ya sulhen uzlaştırma yoluyla ya da, yasa tarafından belirlenen sınırlar içinde bağlayıcı ve icra kabiliyetini haiz kararlar vermek suretiyle sonuca bağlamak;
- g. Yukarıda "f" fıkrasında belirtilen görevlerinin yerine getirilmesiyle ilgili olarak uygun şekilde delil ve bilgi toplama yetkileriyle donatılmış bulunmak;
- h. Devlet organları ve kuruluşları da dahil olmak üzere, ilgili organ ve kuruluşlara bilgi tedarik etmek ve görüş bildirmek;
- i. Belli alanlardaki ayrımcılık karşıtı uygulamalarla ilgili bulunan gerek yasa gücüne haiz gerekse de uygulanması ihtiyari olan kurallar hakkında görüş açıklamak;
- j. Konuyla ilgili mesleki kuruluşların eğitim konusundaki işlevleri esas olmak kaydıyla, belli hedef toplulukların eğitilmesini teşvik etmek ve bu eğitime katkıda bulunmak;
- k. Kamuoyunun ayrımcılıkla ilgili hususlarda bilinçlenmesini teşvik etmek ve gerekli bilgi ve belgeleri sağlamak ve yayımlamak;
- l. Uzmanlık organı ile benzer hedefler güden teşkilatları desteklemek ve teşvik etmek;
- m. Bu tür teşkilatların üzerinde durdukları konuları dikkate almak ve gerektiğinde bunları yansıtmak.

Kısım D: Uzmanlık organlarının idare ve işleyiş tarzı

Ilke No. 4

Teşekkül tarzı

Komisyon ve benzeri şekillerde kurulan uzmanlık organlarının teşekkül tarzı toplumun bütününe ve çeşitliliğini yansıtacak nitelikte olmalıdır.

Ilke No. 5

Bağımsızlık ve sorumluluk

1. Uzmanlık organlarının görev ve sorumluluklarını etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri için bu organlara yeterli ölçüde ödenek sağlanmalı ve bu ödenekler yıllık olarak yasama organının onayına tabi bulunmalıdır.
2. Uzmanlık organları, devlet müdahalesi olmaksızın ve kendi personelini atamak, mali kaynaklarını uygun gördükleri şekilde idare etmek ve görüşlerini alenen ifade etmek de dahil olmak üzere bağımsızlıkları için gerekli tüm teminatlara sahip olarak görev yapmalıdırlar.
3. Uzmanlık organları, parlamentoda müzakere edilmek üzere, işlemleri hakkında, bağımsız nitelikte, açık ve mümkünse ölçülebilir hedeflere dayalı raporlar düzenlemelidir.
4. Uzmanlık organlarının görev ve yetkilerine ilişkin esasları tesbit eden düzenlemede, üyelerin atanmasına ilişkin hükümler açıkça belirtilmeli ve söz konusu düzenleme, üyeleri, görevden keyfi olarak azledilmeye ya da görev sürelerinin keyfi olarak uzatılmamasına karşı koruyucu uygun teminatları içermelidir.

Ilke No. 6

Uzmanlık organlarına gidebilme imkanı

1. Uzmanlık organları tarafından hakları korunması amaçlananlar, bu organlar önüne kolayca gidebilme imkanına sahip olmalıdır.
2. Uzmanlık organları, ilgililerin kendilerine erişebilme imkanlarını arttırmak ve eğitim işlevlerinin etkinliğini daha iyi bir düzeye getirmek amacıyla, gerektiğinde yerel bürolar açmayı öngörmelidirler.

Kısım E: Uzmanlık organlarının çalışma tarzı

Ilke No. 7

1. Uzmanlık organları, yaptıkları araştırma ve verdikleri görüşlerin kalitesini en üst düzeyde tutacak şekilde çalışmalı ve bu suretle, gerek ülke makamları gerekse de haklarını korumayı ve sağlamlaştırmayı amaçladıkları toplulukların nezdinde itibarlarını en üst düzeyde tutmalıdırlar.
2. Uzmanlık organlarının kuruluşunda, üye devletler, bu organların hükümetlere uygun şekilde erişebilmesini, işlevlerini yerine getirebilmelerini teminen yeterli bilginin hükümetler tarafından kendilerine sağlanmasını ve ilgi alanlarına giren konularda eksiksiz olarak kendilerine danışılmasını temin etmelidirler.
3. Uzmanlık organları, siyasi yönden açıkça bağımsız bir şekilde görev yaptıklarını temin etmelidirler.

